

d'un xeikh que féu cosa semblant, i que potser aconseguí mantenir-s'hi com a propietari, a la manera d'*Alkbaled*. El fet és que aquest nom apareix, sense *Beni*, en un doc. dels antics relatiu a la Ribera: «in territorio Tortosa --- ortum in *Xerta*, --- alium ortum --- iuxta Geraldum de *Genestar* --- in *Assanet* unum locale iuxta honorem de Vallis Laure --- iuxta G. de Salvanec ---» doc. sense any en el *Cart.* de Poblet (núm. 185.3, 111), però ha de ser dels anys 1170-80 perquè va continuat entre un doc. de 1173 i un de 1195; i amb repetició de bona part d'aquests noms en un d'aquests, i en altres de pròxims, de la col·lecció.

Només sobre el valor exacte d'*Assanet* podem restar un poc en dubte; però en tot cas el context obliga a unir-lo al nom del poble en estudi: la redacció es pot entendre com el d'un NL, que seria el de Benissanet mateix; però també pot ser redacció abreujada, referent al xeikh hipotètic, car notem que també posen «iuxta G. de Salvanec» i «iuxta Geraldum de Genestar», i aquests són els noms dels propietaris d'unes terres (de Ginestar etc.): llavors ací tindríem *As-Sanād*, amb article, en el seu sentit etimològic: el de l'apellatiu *sānād* 'el suport', 'el sostenidor': com si diguéssim 'Aquell que és un suport', 'el Suport per excel·lència'; i *Beni s-Sānād* 'els d'En *Sānād*' (amb el sentit abstracte de *bāni* 'els de' (més aviat que 'fills'); si realment designés el poble mateix, seria per una abreviació d'aquesta designació 'els (homes) del suport': i l'explicació etimològica restaria vàlida i sense canvi essencial.

¹ Cf. *Azmel* (*Azmed*) que cito de Lleida a. 1180, s. v. *Beni asmet*.

Beniure (Camp de Tarragona), V. *Biure*
Benixanut, -*xaiüt*, -*xuaide*, V. *Benixeüt*

BENIXEIUT i BENIXUAIDE

En el *Rept.*, *Benixanut* (180), en te. de Val., amb una variant *Benexeüt* (ibid., 180), i *Benixaut* (380); donades l'any 1238 i 1240; segons SSiv., 102 i 144 (on -*xamut* deu ser error tipogràfic). També podrà ser error de còpia aquell *Benixanut* encara que en aquest podria haver-hi un NP var. dels que trobem a Algèria: *Senita*, *Seniti*, *Seni* (cf. *Senit* i *Sanna*), però el fet és que no hi ha tals arrels en àrab (berebers?).

Hi ha però, altres alqueries de nom no gaire diferent molt més al Sud. En tè. Penàguila, *Benaveyux*, a. 1273 (MtzFdo. *Doc. Val. ACA I*, 1471); aquest recorda la llició *Benexeüt* del *Rept.* 180; i anàlogament pel terreny aràbic, veiem una extensa pda. del te. de Bairén, que fou donada el 1242, amb grafia *Benixuaide* en el *Rept.* (364.20; SSiv., 145); car aquest té tot l'aire d'un diminutiu aràbic en *-ai*.

Potser es pot partir (a) de l'arrel *šayt* 'cremar' (altres diuen *šaijt*): *nišayyat* etc. que *RMa* tradueix «comburere», glossat «sublimar» (300.1 f.) i «*nišayyat* ebrius»; i *PAlc* «socarrar» (386.36); d'aquesta arrel

hi ha algun antropònim a Aràbia (*Misyaat*, Hess, 33) i a Algèria *Sa'it*, *Sayuti* i *Bu-šuyât*. De la mateixa arrel el diminutiu fem. seria *šuyaita*: d'aquest vindria el nostre -*xuaide*, amb *d* a causa de la sonoritat del *t* de l'àrab, i amb la -*e* típica del parlar morisc.

Cert que es pot pensar en una altra arrel (*b*), amb *d* enlloc de *t* (però són sons que es confonen en el vulgar d'Esp. i d'altres llocs): sobretot en el fem. *Sā'ida* tant a Algèria (*GAlg.*, 93a) com en el Nedjd (Hess, 33b). El diminutiu que correspon a aquest nom de dona seria certament *šuyāidā*, que donaria bon compte del *Benixuaide* de Bairén. Llavors això ens conduiria a descartar la suggerida connexió amb el *Benexeüt* del *Rept.*, car a Algèria hi ha també el nom *šūit* (*GAlg.* 107), que ve de la mateixa arrel *šyt* 'socarrar'; seria, doncs, només la variant *Benixanut* escrita en el *Rept.* la mal llegida per -*xaiüt*, i després -*xaiüt*, perdent-se la *-i*. En rigor també el *Benaveyux* de Penàguila podria ser error per *Benaxeyut* o -*ux*.

La forma masculina corresponent a (*Beni*)*xuaide*, o sigui *šuyāit*, estava en ús entre els moriscos del Baix Ebre: *Ali Xuayt* en el Capbreu d'Entença de c. 1340, f° 37v (p. 251) junt amb el qual figura un *Moferrig Xueig* (f° 36r), forma en la qual hi ha contaminació de -*ig* del prenom *Moferrig*.

En conclusió el dubte es redueix a una disjuntiva, en dos termes (al capdavant poc divergents i no incompatibles): de l'arrel *šyt* 'cremar' (a) o de *šid* 'untar', 'arrebossar' (b) (no en *RMa*). Almenys provisionalment ens inclinem per (a).

Benlliure, V. *Biure*

³⁵ BENNASSER

Nom de persona i NL mallorquí.

Una «alcheria *Bennazar*» te. Sineu, ja en el *Rept.* (90, Quadr., 404). Avui en bastants NLL menors: *Son Bennasser*: possessió important i antiga te. Inca (pronunciat *bənnásə* o *bənnásə* xl, 42.20, 44.23, 47.20, Masc. 10G1) i *Bennassar* en el m. Despuig; a Alcúdia (i figurant també en el Despuig): Corral d'en *bənnásə* (xl, 76.2); a Lloseta: Rota de *Can Bennasser* (xl, 53.5); i encara algun més, a Felanitx i a Campos (cf. encara, *BDLC* xiv, 190).

Com a NP, ja també en el *Rept.*, com nom del possessor d'una casa de Ciutat: «illars XX domus que sunt in villa: Prima est domus de Maymó, II --- d'*Abenaixa* ---, XI d'Almuhac, XII d'*Abenazar*» (119). D'unes informacions de 1511 es deduiria que era un nom transmès per l'herència d'uns béns des de la Conquesta: «--- Alfàbia, dada als *Benassers* en el primer *Rept.*, --- Cabocorp ---» (Cuadrado, *For. y C.*, p. 11n; J. M. Bover, *Bi. Escr. Bal.*, § 75 ss.).

NPP: Fra Miquel *Benazar* dominicà dirigia un intent que es féu a Mallorca de crear una escola de llengües orientals, arran de la Conquesta de Jaume I (J. M. Coll, *Analecta Sacra Tarr.*, 1945; i nota d'En Caimari a l'ed. de *Blanquerna*, N. Cl. iv, 51). Jaume